

SAYI:28 OCAK 2026

MUVAKKİT

Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

SENDEN VAZGEÇMEM

Müslüm Gürses - Senden Vazgeçmem
Canımdan geçirim, senden vazgeçmem

SABAHÇI KAHVESİ

Ferdi Tayfur - Sabahçı Kahvesi
Bense yine uykusuzum bir sabahçı kahvesinde

HATASIZ KUL OLMAZ

Orhan Gencebay - Hatasız Kul Olmaz
Hatasız kul olmaz, hatımla sev beni

ARABESKİN GİZLİ KAHRAMANLARI / HÜSNE Y. KARASAN - ARABESKİN KRALI: ORHAN GENCEBAY / ESMAC KOÇAK -
ARABESKİN ABİSİ: FERDİ TAYFUR / ELİF SAĞLAM - ARABESKİN BABASI: MÜSLÜM GÜRSER / ESRA MOLLA ÇETİN -
OLASILIKSIZ: TESADÜF MÜ, KADER Mİ? / ASUDE YILMAZ - PERDENİN ARDINDAKİ İSİM: MUHSİN ERTUĞRUL /
TAYYİBE DUYGU SAÇAR - DUR LEYLA TÜRKÜSÜ: BİR SEVDANIN FERYADI / HÜSNE Y. KARASAN -
ACININ SİNEMASI: ARABESK / DİLAN ÇETİNKAYA

İÇİNDEKİLER

OCAK 2024
SAYI: 28
KÜLTÜR SANAT
VE EDEBİYAT DERGİSİ
Aylık süreli yayın

Yayın Sahibi:
ASTRO MEDYA
Yazı İşleri Müdürü
Esra Molla Çetin
Tasarım
Esra Molla Çetin
Dilek Gün
Funda Öztürk
Muhabir
Dilek Gün
Editörler

Arife Salman
Dilan Çetinkaya
Fatma Tecirli
T. Duygu Saçar
İrem Nisa Bilgiç
Çizim
Yaren Budak

Adres:

Yeni İstanbul Caddesi Kosova Mahallesi
228/B Selçuklu / KONYA 42100

İletişim:

0(332) 408 24 55

iletisim@muvakkitdergisi.com

Basım yeri:

RENKON OFSET MATBAA AMBALAJ

Fevzi Çakmak Mah. 10456. Sk. No: 6/B
Karatay/KONYA - Tel: 0532 623 04 06

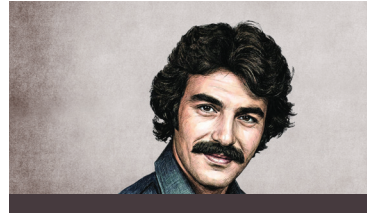
MUVAKKİT dergisindeki
tüm yazı ve çizimlerin
yayın hakkı saklıdır.

05

ARABESKİN KRALI: ORHAN GENCEBAY

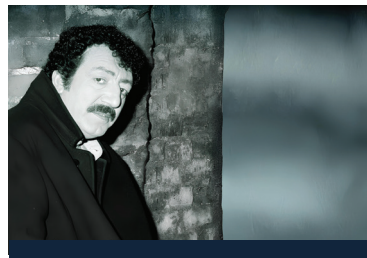
Orhan Gencebay, bir dönemin duygularına, acılarına ve umutlarına ses olmuş, eserleriyle Türk müziğine silinmez bir imza attı.

07

ARABESKİN ABİSİ: FERDİ TAYFUR

Ferdi Tayfur, arabeskin abisi olarak isyanı değil kabullenışı, haykırışı değil yaşanmışlığı şarkılarına taşıdı.

09

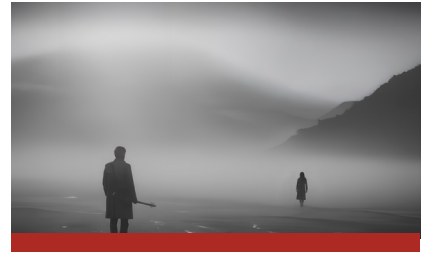
ARABESKİN BABASI: MÜSLÜM GÜRSSES

Yoksulluktan sahnelere uzanan, acıyla yoğrulmuş bir hayatın sesi olan Arabeskin Babası Müslüm Gürses, yaşanmışlıklarıyla derinleşen yorumuyla milyonların duygularına tercüman oldu.

15

PERDENİN ARINDAKİ İSİM: MUHSİN ERTUĞRUL

Türk tiyatrosunu sahneye sınırlı olmaktan çıkarıp bir kültür ve bilinç meselesine dönüştüren Muhsin Ertuğrul, ardında kuşaklar boyu süren bir sanat mirası bıraktı.

19

DUR LEYLA TÜRKÜSÜ: BİR SEVDANIN FERYADI

Dur Leyla Türküsü, kavuşamayan bir sevdanın içe işleyen feryadını, bir ömürlük hasretin diliyle yüreklerde yankılandırıyor.

21

ACININ SİNEMASI: ARABESK

Arabesk filmi, kader, aşk ve felaketin iç içe geçtiği dönemi bilinçli bir abartıyla ele alarak, acıyı ciddiyetinden sıyrıp absürt bir mizaha dönüştüren sıra dışı bir film.

Editörden...

Esra Molla Çetin

Arabesk...

Arabesk, yalnızca bir müzik türü değil, bir dönemin duygusal haritasıdır. Kırdan kente taşınan hayatların, yarım kalmış sevdaların, adını koyamadığımız eksikliklerin sesi... Bu sayımızda arabeske, yüksek sesle bağırان bir isyan olarak değil; hayatla yapılan sessiz bir anlaşma olarak baktık.

Ferdi Tayfur, Müslüm Gürses ve Orhan Gencebay... Üçü de farklı tonlardan konuşsa da aynı yerden seslenir: Kaybın, kaderin ve kabullenişin içinden... Ferdi Tayfur'un ağırbaşlı cümleleri, Müslüm Gürses'in yaralı sesi ve Orhan Gencebay'ın felsefeye yaslanan sözleri, arabeskin tek bir yüzü olmadığını; aksine geniş bir ruh hâlini temsil ettiğini gösterir. Bu dosyada, yalnızca bu büyük sesleri değil, o seslerin arkasında duran ve çoğu zaman gölgede kalan söz yazarlarını da mercek altına aldık. Çünkü arabesk, en çok kelimelerle kurulur, melodiler kadar söylenen ve söylenmeyen sözlerle yaşar...

Arabeskin köklerini sürerken, yolumuz kaçınılmaz olarak daha geriye, Muhsin Ertuğrul'a çıktı. Türk sahnesinde ve sinemasında duygunun nasıl temsil edildiğini, dramatik anlatının hangi eşiklerden geçtiğini düşünmeden arabeski anlamak mümkün değil. Bu bağlamda Muhsin Ertuğrul, arabeskin doğrudan parçası olmasa da onun anlatı geleneğini besleyen önemli bir damar olarak bu sayıda yerini aldı.

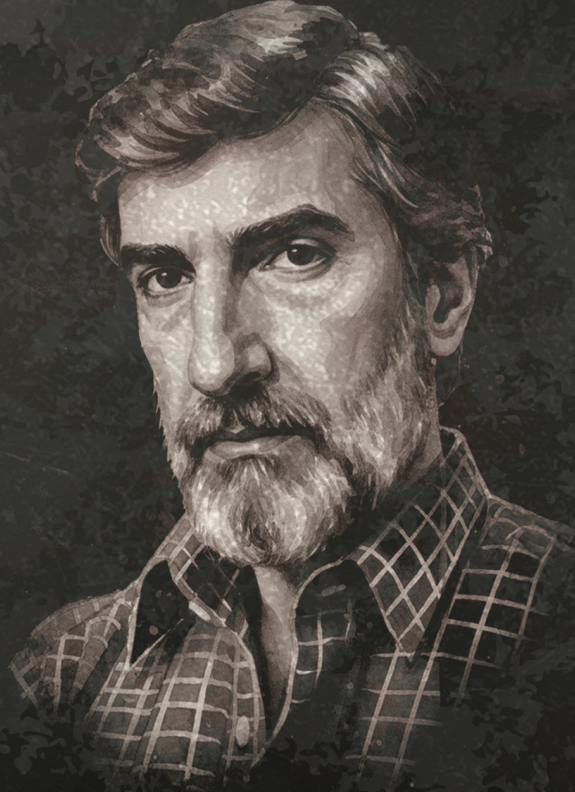
Müzikle birlikte halk anlatılarına, türkülere de kulak verdik. Dur Leyla, yalnızca bir aşk türküsü değil; bekleyişin, vazgeçemeyişin ve içe dönük bir isyanın ifadesi. Arabeskin şehirli hüznü ile türkülerin kadim kederi arasında kurduğu bağ, bu kültürün ne kadar derin ve çok katmanlı olduğunu bir kez daha gösteriyor.

Ve sinema... Arabesk kültürün belki de en görünür, en tartışılmalı alanı. Şener Şen ve Müjde Ar'ın başrollerini paylaştığı Arabesk filmi, bu kültürün aynaya baktığı nadir anlardan biri. Ertem Eğilmez'in hicivle kurduğu bu anlatı, arabeskin hem bir özeti hem de vedasıdır. Bu sayıda filmi yalnızca bir komedi olarak değil, bir dönemin kendiyle hesaplaşması olarak ele aldık.

Belki de arabesk, hâlâ bu kadar güçlü bir karşılık buluyorsa, bunun nedeni geçmişte kalmamış olmasıdır. Çünkü bazı duygular biçim değiştirir, ama kaybolmaz. Bu sayıda, tam da o duyguların izini sürdük. İyi okumalar....

Cemal Safi

Ali Tekintüre

Ahmet Selçuk İlkan

Arabeskin Gizli Kahraman

Arabesk müzik, yalnızca sahnede yükselen duygulu seslerden ibaret değildi. O seslerin ardında, kalemiyle kader yazan, notalarla kalplere dokunan, görünmeyen ustalar vardı. Onlar milyonların diline dolanan şarkıları yazdı ve besteledi. Hatta yazdıkları şarkı sözleriyle, yaptıkları bestelerle birçok kişinin ünlü olmasına vesile oldular. Ferdi Tayfur'dan Müslüm Gürses'e İbrahim Tatlıses'ten Orhan Gencebay'a ve daha birçok ünlü arabesk sanatçısına şarkı sözleri verdiler. Birçok şarkının bestelerini yaptılar. Ali Tekintüre, Cemal Safi, Burhan Bayar, Ahmet Selçuk İlkan ve daha niceleri hepsi de bir döneme damgasını vuran şarkı sözlerinin, bestelerinin yaratıcısıydı. Dile dolanan şarkılar, aslında onların suskun emeği idi. Ferdi Tayfur'un hüznünde, Müslüm Gürses'in isyanında, Orhan Gencebay'ın

kaderle kavgasında hep aynı isimler saklıydı: İşte sözün ve bestenin ustaları...

ALİ TEKİNTÜRE:

KELİMELEİ ANLAMLANDIRAN ADAM

Sanat dünyası ona boşuna "arabeskin gizli kahramanı" demedi. Ali Tekintüre, sahne ışıklarına hiç ihtiyaç duymadan bir dönemin ruhunu yazan adamdı. 1953 yılında Adıyaman'ın Besni ilçesinde dünyaya geldi. Henüz çocuk yaşta babasını kaybetti, yedi kardeşiyle birlikte İstanbul'un kalabalığına sivrildi. Aksaray semti sokaklarında geçen gençliği; yoksulluğun, kırgınlığın ve erken büyümenin sessiz tanığıydı. İşte o yüzden kalemi hep içerden konuştu; yazdıkları yapay değil, yaşanmıştı. Kendisine "şair" denildiğinde ısrarla "şarkı sözü yazarıyım" derdi. Ama dizelerinde Yunus Emre'nin sükûneti, çocukluğunda

dinlediği destanların yankısı vardı. Bir kuyumcu atölyesinde, altının tozuyla karışan duygularla yazdığı "Tanrım Beni Baştan Yarat", onun da hayatını baştan yazdı. Emel Sayın'ın bu şiiri albümüne almasıyla Tekintüre, müzik dünyasına sessiz ama kalıcı bir giriş yaptı. Henüz 17 yaşındayken yazdığı "Baharı Bekleyen Kumrular Gibi", Bülent Ersoy'un çıkış parçası oldu. Ardından gelen eserler arabeskin hafızasına kazındı: "Dilek Taşı, Hangimiz Sevmedik, Gitme, Sürünüyorum, Seni Yakacaklar..." 1500'ü aşkın şarkı sözü yazdı, yüzlercesi bir dönemin duygusal haritasını çizdi. 1978'de Müslüm Gürses'le yolları kesiştiğinde, arabeskin kaderi de yön değiştirdi. Tekintüre'nin kalemi, Müslüm'ün sesiyle birleşti ve "Baba" efsanesi doğdu.

Yılmaz Tatlıses

Burhan Bayar

nanları

CEMAL SAFİ:

DUYGUYU KONUŞTURAN ŞAİR

Cemal Safi, şiire geç başlayan ama duyguda hiç gecikmeyen bir ustaydı. 1938 Samsun doğumlu Safi, 38 yaşında kaleme sarıldı. Yazdığı her dize, kalbin en savunmasız yerine dokundu. Şiirlerini ilk besteleyen Orhan Gencebay oldu. Ardından kelimeler, müziğin içinde yürümeye başladı. "Rüyalarım Olmasa" ve "Vurgunun Güftekârı", Altın Kelebek ve Milliyet ödülleriyle taçlandı. 40 şiiri Orhan Gencebay tarafından seslendirildi; 150'den fazlası farklı sanatçıların repertuvarına girdi. Türkçeye gösterdiği özen, ona Türk Dil Kurumunun "Türkçeyi en iyi kullanan şair" ödülünü getirdi. Cemal Safi, aşkı yüceltmeden, acıyı süslemeden yazardı. O, kelimeleri olduğu gibi bırakan bir duygu adamıydı.

AHMET SELÇUK İLKAN:

ARABESKİN ŞİİR HAFIZASI

Ahmet Selçuk İlkan, arabeskin duygusal belleğini yazan kalemdi. Ferdi Tayfur'un ve diğer sanatçıların sesiyle hayat bulan "Sabahçı Kahvesi, Bu Şehrin Geceleri, Hatıran Yeter, Kurşuna Gerek Yok" gibi şarkılar, onun dizelerinden doğdu.

Kırk yılı aşkın süredir arabeske hizmet eden İlkan, yalnızca şarkılar yazmadı; birçok sanatçının kaderini de belirledi. Onun kaleminde şehirler geceydi, aşklar yorgun, hatıralar ise ağırdı.

YILMAZ TATLİSES: SESSİZ KALAN İMZA

1945 Malatya doğumlu Yılmaz Tatlıses, sahnede görünmeyen ama müzikte derin izler bırakan isimlerdendi. İbrahim Tatlıses'e yalnızca soyadını değil, müzikal mirasını da verdi. "Seni Sevmeyen Ölsün, Mavi Mavi, Bu Şehrin Geceleri" gibi eserlerde onun emeği vardı. Onun hayatı alkışlardan uzak ama arabeskin tam kalbinde bir hayattı...

BURHAN BAYAR:

ARABESKİN MİMARİ

Ve arabeskin ordinaryüsü: Burhan Bayar. 1955 Adana doğumlu Bayar, besteci olmanın ötesinde bir yol açıyordu. Müslüm Gürses'in çocukluk arkadaşı, İbrahim Tatlıses'in altın çağının mimarıydı. Henüz çocukken bir orkestra provasını izlerken Muhittin Paydaş'ın ona hediye ettiği yan flüt, kaderin ilk notası oldu. Çay bahçelerinde Müslüm'le başlayan müzik serüveni, Türkiye'nin en büyük sahnelerine uzandı. Kimsenin Müslüm Gürses'e albüm yapmaya cesaret edemediği yıllarda ona inanan tek kişi oldu.

"Bir Kulunu Çok Sevdim, Mutlu Ol Yeter, Şaka Yaptım Sevgilim, İstanbul Sokakları, Ayşem, Küskünüm, Yıkılmışım Ben, Bu Da Geçer" gibi eserleriyle arabeskin altın yıllarını inşa etti. Şarkılarını bestelerken, hangi sanatçının sesine ve yorumuna daha çok yakışacağını bildiğini ve bu doğrultuda eserlerini verdiğini söyleyen sanatçı, bir röportajında "Şarkılar sahibinin değil, ona gerçekten ihtiyacı olanlarındır" ifadesini kullanmıştı. Bestekâr olan Burhan Bayar'ın az sayıda da olsa söz ve müziği kendisine ait olan şarkıları da vardır. Bazı şarkılar için "bir gece uykumdan uyanıp notalarını yazdığımı bilirim" der; İbrahim Tatlıses'in uzun yıllar orkestra şefliğini ve prodüktörlüğünü yapmıştır.

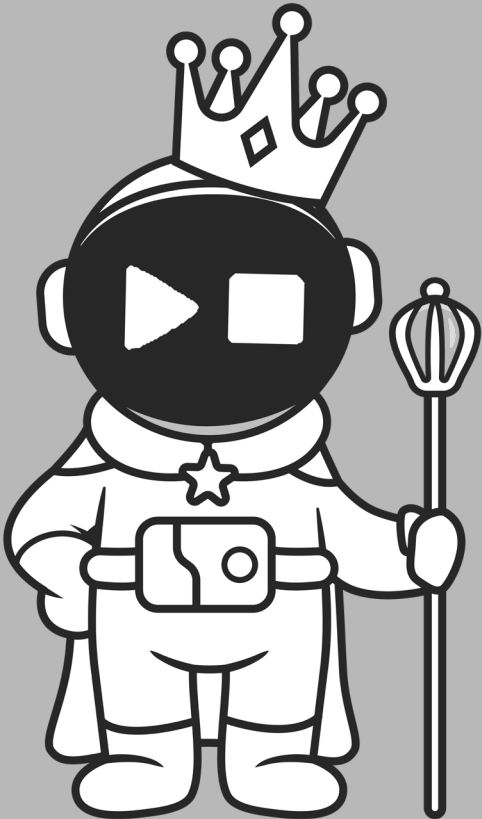
2016'da aldığı Yaşam Boyu Onur Ödülü, bir dönemin gecikmiş teşekkürüdür.

Tabii burada bahsedilen isimler kadar bilinmese de Mustafa Sayan, Orhan Akdeniz, Cengiz Tekin, Hamza Dekeli, Tahir Pakar, Halit Çelikoğlu, Sait Büyükçınar, Ali Maraşlı, Atilla Alp Sakarya gibi gerek söz yazarlığıyla gerekse bestekâr tarafıyla arabeske hizmet vermiş isimleri de belirtmeden geçmek haksızlık olur. Onlar da bir döneme damgasını vuran parçaların arka plandaki gizli kahramanlarıydı. Ve arabesk, yalnızca acıyı anlatan bir müzik değildi; bir kuşağın kader defteriydi. Ve o defteri yazanlar, çoğu zaman sahnede görünmedi. Ama kelimeleri hâlâ yaşıyor, notaları hâlâ kalbe dokunuyor...

HÜSNE Y. KARASAN

*Bir dönem
dışlanan arabesk
müzik, göçle
şekillenen şehir
hayatının acılarını,
umutlarını ve
kimlik arayışını
Orhan Gencebay'ın
sesiyle dile
getirirken,
Cemal Safi'nin
şüursel sözleriyle
derinleşerek
Türkiye'nin duygu
atlasında silinmez
bir iz bıraktı.*

ESMA KOÇAK

Arabeskin Kralı:

Arabesk... Bir zamanlar eleştirilen, horlanan, yoz diye nitelenen ama anlatacak çok şeyi olduğu için kimsenin susturamadığı o kültür... Arabesk, daha çok köyden kente göç eden kırsal nüfusun, şehir hayatında geleneksel değerleriyle modern yaşamın gerekleri ve tesirleri çerçevesinde oluşturduğu bir sentezi ifade etmektedir. Dolayısıyla bir yandan halka ait bir gerçeklik olması nedeniyle savunulmuş, diğer taraftan bir yozlaşma görüntüsü sunduğu için eleştirilmiştir.

Bir göç hikâyesi, şehrin yeni misafirlerini bağrına basmayan soğuk yüzü ve o yüzün karşısında insanların kendilerine bir sığınak arayışı... İşte tam da burada, arabesk müzik bir odanın köşesinde duran isli soba gibi devreye girer. Yanmaz ama ısıtır, çözüm olmaz ama içindeki dumanı dağıtır. Yorgun insanın dertleriyle konuşabileceği hayali bir dost olur. Ve bu dostun en gür sesli temsilcisi: Orhan Gencebay...

O, arabeskin yalnızca bir "tür" olmanın ötesine geçtiği yerdir. Samsun'dan başlayan müzik yolculuğu, konservatuvar koridorlarından radyolara, oradan milyonların gönlüne ulaşır. Türk müziğinin makamlarını, halkın ritimlerini, Batı tekniğinin inceliklerini bir araya getirerek kimsenin kuramadığı bir cümle kurar: *"Bu da benim dilim."*

Ve insanlar bu dili anlar. Çünkü Gencebay'ın müziği, yalnızca notalarla değil, toplumun içindeki görünmez çatlaklarla ilişkilidir. Şehirlerin büyüdüğü ama insanların küçüldüğü o hızlı modernleşme döneminde, kimlik arayışına düşen herkes onun şarkılarında kendinden

bir iz bulur. Gencebay'ın farkı yalnızca temada değil, müziğin kendi dokusunda da gizlidir. Orkestralarında yaylılar hep başrolde; keman, viyola, viyolonsel... Sesler sanki konuşur, biri hüznle sorar, diğeri umutla cevap verir. Bağlama, buzuki, akordiyon, ney, gitar... Her biri, hikâyeye bir yerinden katılır. Bu yüzden ki Gencebay'ı dinlemek, bir şarkıdan çok bir anıyı dinlemeye benzer.

Orhan Gencebay

Ama onun müziğini asıl özel kılan, sözlerin taşıdığı şiiirdir. Klasik Türk şiirinin yüzyıllar boyunca anlattığı aşk, dert, ayrılık, felek, sabır... Bütün o eski kavramlar, Gencebay'ın dizelerinde yeniden hayat bulur. Leyla ile Mecnun'un çöllerde yankılanan feryadı, Gencebay'ın sesinde bugünün şehirlerinde yeniden dolaşır.

*"Aşkımın gözyaşları tek ümidim hala
Döktüğüm kanlı yaş yalnızlık ne bela
Mahşerde seninim Leyla, Leyla, Leyla,
Leyla..."*

*"Ölmek bir son değil bize,
seven ölümsüzdür Leyla..."*

*"Dünya durdukça biz varız, sevdikçe Leyla,
biz varız Leyla"*

Aşk yine "derttir", ayrılık yine "kader", sevgili yine "en güzel dert"... Şairlerin "aşkın şarabı" dediği şey, onun şarkılarında "mey" olur, dünya, rindlerin meyhanesi gibi bir "dert meyhanesine" dönüşür.

*"Şimdi aşk zamanıdır,
Aşk ömrün baharındır,
Bırak sarhoş olalım,
Meyler aşk şarabıdır,
İçtiğim aşk şarabıdır."*

Bu yüzden Gencebay'ın şarkılarını dinlerken insan, bir yandan bugünü yaşar, bir yandan yüzyıllar öncesinin şiir kapılarını aralar.

Gencebay'ın bu şiirsel dünyasında yalnız olmadığını da unutmamak gerekir. Söz yazarı Cemal Safi'nin katkıları, Gencebay'ın müziğinde derinleşen duygusal evreni tamamlayan en güçlü bileşenlerden biridir. Safi'nin kaleminden süzülen imgeler, Gencebay'ın melodileriyle birleşmiş, arabesk müziğin hafızasında yer eden pek çok eserin duygusal omurgasını oluşturmuştur.

"Zulüm, Kahrolayım, Beklemek İbadet Kalmak Zulümdür, İkimizden Bir Kalmadı, Büyük Aşkımız, En Büyük Duygu, El Hatırına" gibi parçalar, Orhan Gencebay'ın repertuvarında, Cemal Safi'nin sözlerini taşıyan eserlerdir. Bu eserler, hem iki büyük ismin kesişim noktalarını görmek

hem de arabesk müziğin arka planını daha iyi anlamak için önemli bir unsurdur. Arabesk müziği küçümseyenler belki bu köklü şiir geleneğini, bu iç fısıltıyı, bu insan olmanın acısını göremediler. Oysa arabesk sadece bir müzik türü değil, Türkiye'nin duygu atlasında derin bir çizgidir. Kimi zaman göç yolunda yürüyen bir adamın iç sesi, kimi zaman şehirde yalnızlaşan bir kadının sabaha karşı fısıldadığı dua, kimi zaman da kalabalık bir otobüsün arka koltuğuna sinmiş bir iç çekıştır. Ve Gencebay, bütün bu duyguların tercümanıdır. Onun müziği, bu toprakların hem şiirini hem sızısını taşır. Belki bu yüzden hâlâ dinlenir, belki bu yüzden sesindeki kırgınlık, bize hiç yabancı gelmez, belki bu yüzden bir şarkısı başladığında, içimizde bir yer hâlâ "Leyla!" diye haykırır. Çünkü herkesin bir parça Mecnun olduğu bir ülkede, Orhan Gencebay'ın sesi hepimize biraz yol arkadaşıdır...

Bir dönemin duygularına sesiyle yön veren Orhan Gencebay, sinema filmlerinde de hüznün, isyan ve aşkı canlandırarak Yeşilçam'ın unutulmaz yüzlerinden biri oldu.

1

945 yılında Adana'da dünyaya gelen Ferdi Tayfur Turanbayburt, adını babasının hayranlık duyduğu dublaj ve tiyatro sanatçısı

Ferdi Tayfur'dan alır. Daha doğduğu anda bir müzik geleneğinin izini taşıyan bu isim, yıllar içinde Türkiye'nin toplumsal belleğinde derin karşılıklar bulan bir sese dönüşecektir. Ancak onun hikâyesi, müzik piyasasının parlak vitrinlerinde ya da hızla yükselen başarı anlatılarında değil; pamuk tarlalarının kavurucu sıcaklığında, yarım kalan çocuklukların ve erken gelen kayıpların arasında şekillenir.

Ferdi Tayfur'un müziğini anlamak için önce

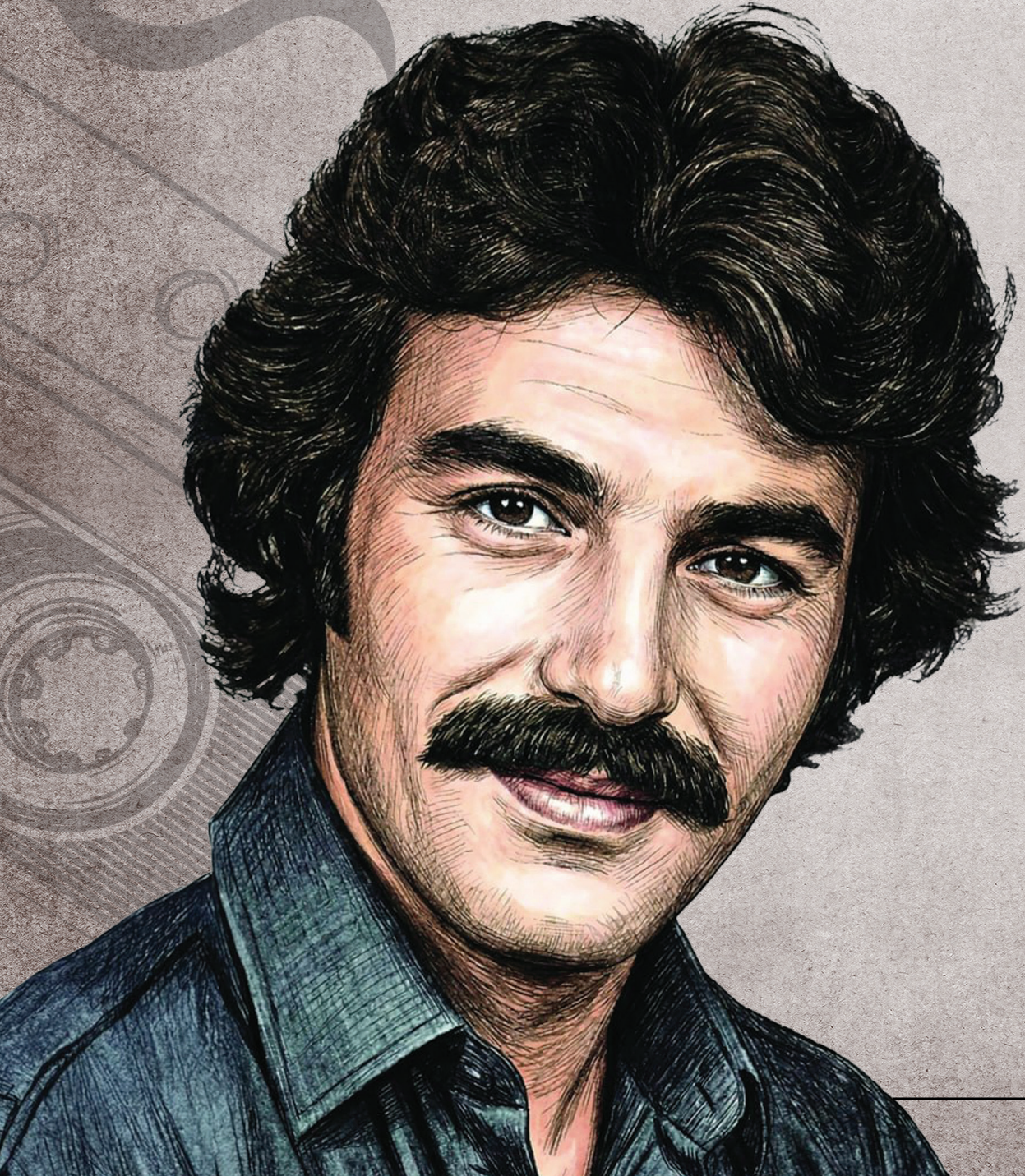
Arabeskin Abisi

hayatındaki eksikliklere bakmak gerekir. Küçük yaşta babasını kaybetmesi, onun dünyasında yalnızca derin bir kişisel travma değil; ilerleyen yıllarda şarkılarına sinen kader, yalnızlık ve sessiz kabulleniş duygusunun da temelini oluşturur. *Bu yüzden Tayfur'un şarkıları çoğu zaman bir isyan çılgılığı gibi yükselmez.* Aksine, yaşanmış bir hayatın ardından söylenmiş sakin cümleler gibi duyulur. Acı vardır ama

sergilenmez, umut vardır ama bağırılmaz. Onun müziği, dinleyiciye seslenmez, onunla yan yana durur.

Adana'da başlayan müzik yolculuğu, 1970'li yılların İstanbul'unda, özellikle Unkapanı Plakçılar Çarşısı'nda belirgin bir biçim kazanır. Bu yıllar, Ferdi Tayfur'un müzikal kimliğinin ve anlatım dilinin netleştiği dönemdir. Şarkılarındaki yavaşlık ve ağır ilerleyen yapı, estetik bir tercihten çok, yaşadığı hayatın doğal bir yansımasıdır. Melodiler acele etmez, sözler bir yere varmak için çabalamaz. Dinleyiciyi aynı duygunun içinde tutar ve orada kalmasına izin verir. Bu yönüyle Ferdi Tayfur, arabesk müziğin en sakin ama en kalıcı seslerinden biri hâline gelir.

Ailesinin geçimine katkı sağlamak zorunda kalan Tayfur, genç yaşlarda düğünlerde şarkı söyleyerek müzikle iç içe bir yaşam sürer. *Yerel bir gazetede gördüğü Adana Radyosu'nun müzik yarışması ilanı, onun için önemli bir eşik olur.* Yarışmada ikinci olması, müzikle kurduğu bağı zayıflatmak yerine daha da güçlendirir. Üvey babasının tüm engellemelerine rağmen İstanbul'a gelişi, hayatındaki ilk büyük kopuşlardan biridir. Lunapark Gazinosu'nda sahne alır, bağlama çalar ve kısa süre içinde ilk plağını doldurur. Bu erken dönem, Ferdi Tayfur'un neden acele etmeyen, sabırlı ve ağırbaşlı bir anlatım dili kurduğunu anlamak açısından belirleyicidir. 1970'li yılların ortalarında yayımlanan "Çeşme / Muhtaç Etme Beni" adlı 45'lik, onun geniş kitlelerle kurduğu ilk güçlü temas olur. Ardından gelen "Huzurum Kalmadı (Ferdi 77)" albümü ve aynı yıl vizyona giren "Çeşme" filmi, Ferdi Tayfur'u yalnızca bir şarkıcı değil, dönemin ruhunu taşıyan merkezî bir figür hâline getirir. Şarkılar artık yalnızca kulaklarda değil, sinema aracılığıyla

i: Ferdi Tayfur

hafızalarda ve görüntülerde de yer eder. 1978 tarihli "Son Sabah" albümünde yer alan "Mecburen", Ferdi Tayfur'un neden bu kadar geniş bir dinleyici kitlesine ulaştığını anlamak için anahtar eserlerden biridir. Şarkı bir çözüm önermez, umut vaat etmez; insanın hayatla yaptığı sessiz anlaşmayı anlatır. Tayfur bu şarkıda bir anlatıcı değildir, dinleyiciyle aynı yerde duran, aynı yükü taşıyan bir figürdür. Şarkının kalıcılığı da tam olarak bu eşitlik duygusundan beslenir. 1980'li yıllar, Tayfur'un hem üretkenliğinin hem de görünürlüğünün arttığı bir dönem olur. Albümleri Türkiye sınırlarını aşar, kendi plak şirketini kurar ve müzik endüstrisi içinde söz sahibi bir konuma gelir. Aynı dönemde Türkiye'nin politik ve kültürel atmosferi değişirken, arabesk müzik geniş kitleler için güçlü bir ifade alanına dönüşür. Ferdi Tayfur ise bu görünürlüğe rağmen sesini yükseltmez, sade kalmayı sürdürür. Onun müziğinde söz ile ses arasındaki denge dikkat çekicidir. *Ali Tekintüre'nin gündelik*

*dile yazılan sözleri, Ahmet Selçuk İlkan'ın daha şiirsel ve içe dönük yaklaşımı, Arif Sağ'ın bağlamasıyla kurulan geleneksel bağ, Tayfur'un müziğini tek bir çizgiye hapsetmez. Şarkılar dramatik zirveler aramaz; daha çok tanıdık bir ruh hâlini hatırlatır. Dinleyici, bu şarkılarda kendini yabancı hissetmez. Yirmi yedi sinema filmi, onlarca albüm, milyonları bulan satış rakamları ve yüz binlerce kişiyi bir araya getiren konserler... Ancak Ferdi Tayfur'u benzerlerinden ayıran asıl unsur, arabeski bir tepki müziği olmaktan çıkıp hayatla kurulan sessiz bir ilişkiye dönüştürmesidir. Onun şarkıları yalnızca dinlenmez; dinleyenlerin kendi hayatlarına temas eder, onları kendi hikâyeleriyle baş başa bırakır. Bugün Ferdi Tayfur'un etkisi; duygunun bağırmandan taşındığı, dinleyiciyle eşit bir yerden konuşan şarkıların hâlâ karşılık bulmasında görülür. *Bu miras yüksek sesli değildir, ağır, derin ve kalıcıdır. Sessizdir ama geçip gitmez. Zamanla eskimez, aksine derinleşir...**

*Pamuk tarlalarının
sıcağından
arabeskin sessiz
zirvesine uzanan
Ferdî Tayfur, isyanı
değil kabullenışı,
haykırışı değil
yaşanmışlığı
şarkılarına
taşıyarak
milyonların kendi
hayatını bulduğu
kahçı bir ses oldu.*

ELİF SAĞLAM

Arabeskin Babası:

Bakma bana öyle bakma,
bir bakışta tanıyamazsın beni,
göremezsın ruhumun gizli derin
köşelerini... diyen Müslüm Gürses'in
ruhunun o derin köşelerinde dolaşacağız sizlerle.
Acılarla, trajik dönemeçlerle yaralanan o iç
dünyanın kıvrımlarında...
Kimi zaman üçüncü sayfaların dertli insanıyla
karşılaşacağız, kimi zaman "Sevmek ne güzel sen
ve ben..." diye fısıldayan bir aşkla, kimi zaman da
"Benim meselem... Derin meselem... Ezelden ebede
giden meselem" diyen bir sahne adamıyla... Ya da
jiletli fanatiklerinin deyimiyle "Müslüm Baba"yla... Ve
elbette tüm bu öykülere doktora tezleri, sosyolojik
araştırmalar eşlik edecek.
70'lerin ortalarıydı, şöhretin kıyısına henüz adım
attığı yıllar... İlk plağını doldurmuş, acılı hayatlarla
tanışmaya başlamıştı, acılı hayatlar da onunla.
O günlerde ne yüz binlik Gülhane konserlerinin
yıldızıydı ne de jiletli fanatiklerin kahramanı.
Arabesk yıldız avcısı Yeşilçam yapımcılarının
gözünde bile değildi henüz. Unkapanı'ndaki arabesk
piyasasında şöhret arayan genç yeteneklerden
biriydi sadece. Sık sık Anadolu turnelerine çıkıyor,
kalabalık kadrolu konserlerde özel yorumu ve
sahne sıcaklığıyla sivrilmeye çalışıyordu.
Müslüm Akbaş olarak başlayan, Müslüm
Gürses olarak süren, "Müslüm Baba" olarak
tamamlanan bir hikâye... Seven de sevmeyen
de farkındaydı: O, kaybedenlerin şarkılarını
söylüyordu. Daima kaybedecek olanların... Onun
sırrını ne sosyologlar, ne psikologlar ne de müzik
araştırmacıları tam çözebildi. Kendisi bile bazen
kaşla göz arasında parıldayarak uçan jiletin
damarlarla buluşmasının sırrını bilmiyordu.
Her ne kadar ölüm ve kederi anlatsa da neşeyi ve
umudu taşıyan şarkılar da söyledi. Ama sonunda
hep eziklerin sesini kente fısıldadı. Yıllardır
"Baba" lakabını eksiksiz taşıdı. Seyircisinden
hem korkuyor hem alkış bekliyor, şarkılarını
damardan okuyor; kimi zaman yaşam biçimi
dinleyicisiyle örtüşüyor, kimi zaman da fire
veriyordu. Medyatikleştiği söylense de yeni
kentlinin müziğini yapmaya devam etti.
Arabesk... 60'ların sonunda ülkenin kentleşme
rotasının çizildiği günler... Büyük kentlere

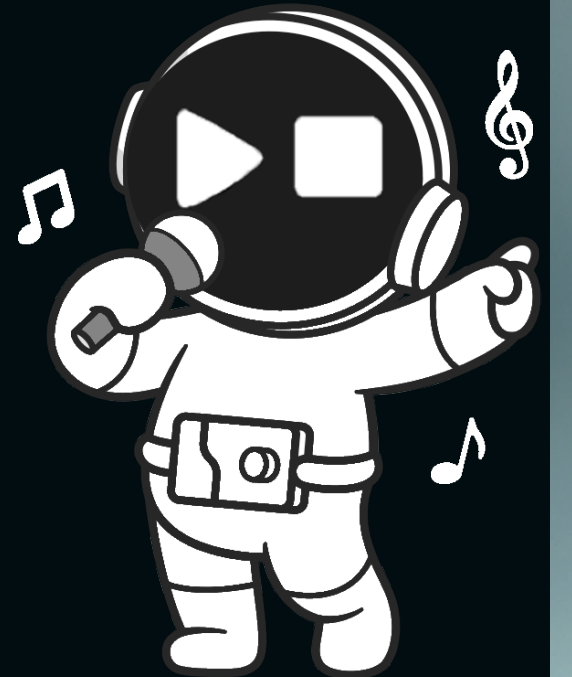
Müslüm Gürses

göç adeta seferberlikti. Göç edenler önce memnundu; kentli olmak, modern hayat, çocuklara daha iyi bir gelecek demektir. Ama bu kentte kaybolmak da vardı. Ne iş vardı ne aş ne de insanca yaşam... Bu yüzden kederle örülü hayatlar türedi. Bu dışlanmışlık, kendi tesellisinin müziğini oluşturdu. 1969'da, Müzikçiler Çarşısı'nda bir ses yükseldi: "Sevda yüklü kervanlar senin kapından geçer..." Söz ve müziği Selahattin Sarıkaya'ya ait bu şarkıyla çıktı Müslüm Gürses piyasaya. Plajın satışı 300 bine ulaştı. Ancak yükselişi ağır bir aile dramıyla sarsıldı. 29 Mayıs 1969'da babası annesini öldürdü, bir iddiaya göre aynı gün kız kardeşi Zeyno Akbaş'ı da öldürdü ve cezaevine girdi. Annesi Emine ve kızkardeşinin ardından kardeşi Ahmet'in ölümü de eklenince omuzlarına ağır bir yük bindi. Çocukluğunda annesi onu desteklemiş, babası ise müziğe karşı çıkmıştı. Adana'da açılan bir şarkı yarışmasına katılmasını engellemek için saçını kestirmişti ama Müslüm o hâliyle yarışmaya girip birinci oldu. Urfa Halfetiden Çukurova'ya göçen aile yoksulluğun içinden geliyordu. Müslüm'ün gençliği zor geçti, terzilikten ayakkabıcılığa kadar pek çok işte çalıştı. Ama müzik hiç peşini bırakmadı. İlk profesyonel sahneye de böyle çıktı. Pavyonda bir şarkıcı hastalanınca Müslüm'e teklif edildi. Komşunun oğlunun kareli takımını giyip sahneye çıktı. Adana pavyonları onun için bir okuldu, insanı ve hayatı orada öğrendi. Yolları daha sonra bestelerinin büyük bölümünü yapan Burhan Bayar'la kesişti. İstanbul'a birlikte gittiler. Unkapanı'nın kurt kapanlarında yol bulmaya çalıştılar. İlk plaklar, ilk başarılar derken askerlik geldi. Ardından turneler ve o meşhur kaza... O kazadan sonra hayatında çok şey değişti: Kulağı az işitecek, yavaş konuşacak, koku alamayacaktı. Günlük yaşamında en ufak darbeye kör kalma, hatta ölme ihtimaliyle yaşadı. Bitmeyen baş ağrıları da ömür boyu peşini bırakmadı. Belki de o kazanın bıraktığı izdendir ki hep "kader", "keder", "ölüm" diyecekti. Bu yüzden ağır şarkılar söyleyecek, kederli mahallelerin kaybedenlerinin sesi olacaktı. "Hasta düştüm Allah'ım, ulu Tanrım bu ne

çile..." diyecek, "Bu kadar işkence, çile, günah" diye haykırarak, "Yeter Tanrım, yeter" diye yakaracaktı. Yıllar sonra "Akıldan çıkmıyor veda edişin..." diye başlayan şarkıda ruhundaki yarayı kayda geçirdi. "Mutlu Ol Yeter"ın sözleri Mehmet Tahir Paker'e, müziği Burhan Bayar'a aitti. Gürses'in sesini geniş kitlelere taşıyan birçok şarkının bestelerinde Burhan Bayar'ın, sözlerinde ise Ahmet Selçuk İlkan ve Ali Tekintüre'nin imzaları vardı. Arabesk tarihine damga vuran repertuar bu birliktelikle oluştu. Plaklar ardı ardına geldi: *Özür Diliyorum Senden, İsyan-kâr, Ben İnsan Değil Miyim...* Arabesk piyasası artık onun peşindeydi. Gecekondu kalabalıkları Gencebay'a "Kral", Ferdi Tayfur'a "Abi" derken o hep "Baba"ydı. Çünkü en kıydakileri o yakalıyordu. Derken hayatına Muhterem Nur girdi. Bir kavgayla başlayan tanışma aşka dönüştü. İki de geçmişin acılarını omuzlarında taşıyor, birbirlerinin sığınağı oluyordu. Muhterem Nur, Gürses'in hayatındaki en büyük desteklerden biri oldu. Bu dönemde konserlerde inanılmaz sahneler yaşanmaya başladı. Jiletler uçuşuyor, seyirci trans hâlinde kendine zarar veriyordu. Bazen sahneye çıkamıyor, bazen bıçaklanıyordu. Mekânların dışında mısırcıların yanında "jiletçiler" bile vardı. Her şey hep güllük gülistanlık değildi. Zamanla bazı fanatikleri ona küstü, konserler boşalmaya başladı. Lüks teknede klip çekmek, reklamlarda oynamak, dizilerde görünmek kimi dinleyiciyi rahatsız etti. Ama o hep şunu söyledi: "Değişmedim, hâlâ sizden biriyim." Evet, hâlâ milyonlara göre bir efsaneydi. Şaşırtıcı, kıskırtıcı ve araştırılması gereken bir sahne adamıydı. Üniversitelerde tez konusu oldu, araştırmacıları bile kendine hayran bıraktı. Sokağa çıktığında sevgi seli dinmedi. Gürses'i her zaman tevazusunu korudu. Müslüm Gürses'i anlatmak kolay değil. Onu bırakmak da öyle... Çünkü memleketin dört bir yanında hâlâ keder, kayıp, yoksunluk ve yenilmişlik var. O, her yeni çalışmasında bu sese kendi diliyle, kendi acısıyla karşılık verdi. Müslüm Baba'nın dediği gibi: "Hor görülenlerin isyanı..."

*Yoksulluktan
sahnelere uzanan,
acıyla yoğrulmuş
bir hayat... Müslüm
Gürses, kederi
şarkıya dönüştüren
sesiyle bir kuşağın
kaderine dokunarak
kaybedenlerin
efsanesi oldu.*

ESRA MOLLA ÇETİN

Gökten İnenlere Selâm

Dünya gelse üzerime Bayrak için, Vatan için,
Korkmam, gözümü kırpmam bir beden ile can için!
Şehitlik bana da nasip olsun, o şerbeti içenler için,
Hüseyin Şehit, Hasan şehit, Bir de olsun Ali şehit!

Ali Bektaş

Ben şehit olursam, söyleyin anama ağlamasın,
Feryat figan edip te kâlbini dağlamasın.
Sakın, başına karalar bağlamasın,
Ben şehit olursam, söyleyin anama ağlamasın...

Yusuf Önder Bahçeci

Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alnı değer.
Ne büyüsun ki kanın kurtarıyor Tevhîd'i!
Bedr'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi.
Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
"Gömelim gel seni târîhe" desem, sığmazsın...

Mehmet Akif Ersoy

Selâm Fetih burcunda dirilen yiğitlere!
Ölüm yine vîrândır ve ândır şimdi ölüm.
Selâm, kıyam vaktinde vurulan yiğitlere!
Şehâdet ufkunda kan revândır şimdi ölüm.
Selâm, eğilmeyip de kırılan yiğitlere!
Zâlimlere "Dur" diyen isyanımız bir bizim.
"Ya Allah" nidâsıyla devirdik tiranları!
Devlere mezar olan destânımız bir bizim...

Nurullah Genç

Yaren
Pirpir

Yürümek yok, koşa koşa gitmek var şehâdete,
Ölüp ölüp dirilmek var, nail olmak berekete,
Korkmayın dostlar biz, bir ölüp bin diriliriz.
Canan ne ki dostum, biz can'dan, biz anadan geçmişiz...

Murat Avcu

Cehennem olsa gelen, göğsümüzde söndürürüz,
Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz!
Düşer mi tek taşı, sandın, harîm-i nâmûsun?
Meğerki harbe giren son nefer şehit olsun...

Mehmet Akif Ersoy

Güzelim, sevdiğim, çocuğum, gülüm,
Bir şehit kızısın sen.
Acılı, buruk bir türkû gibisin,
Bu acımasız günlerin içinden...

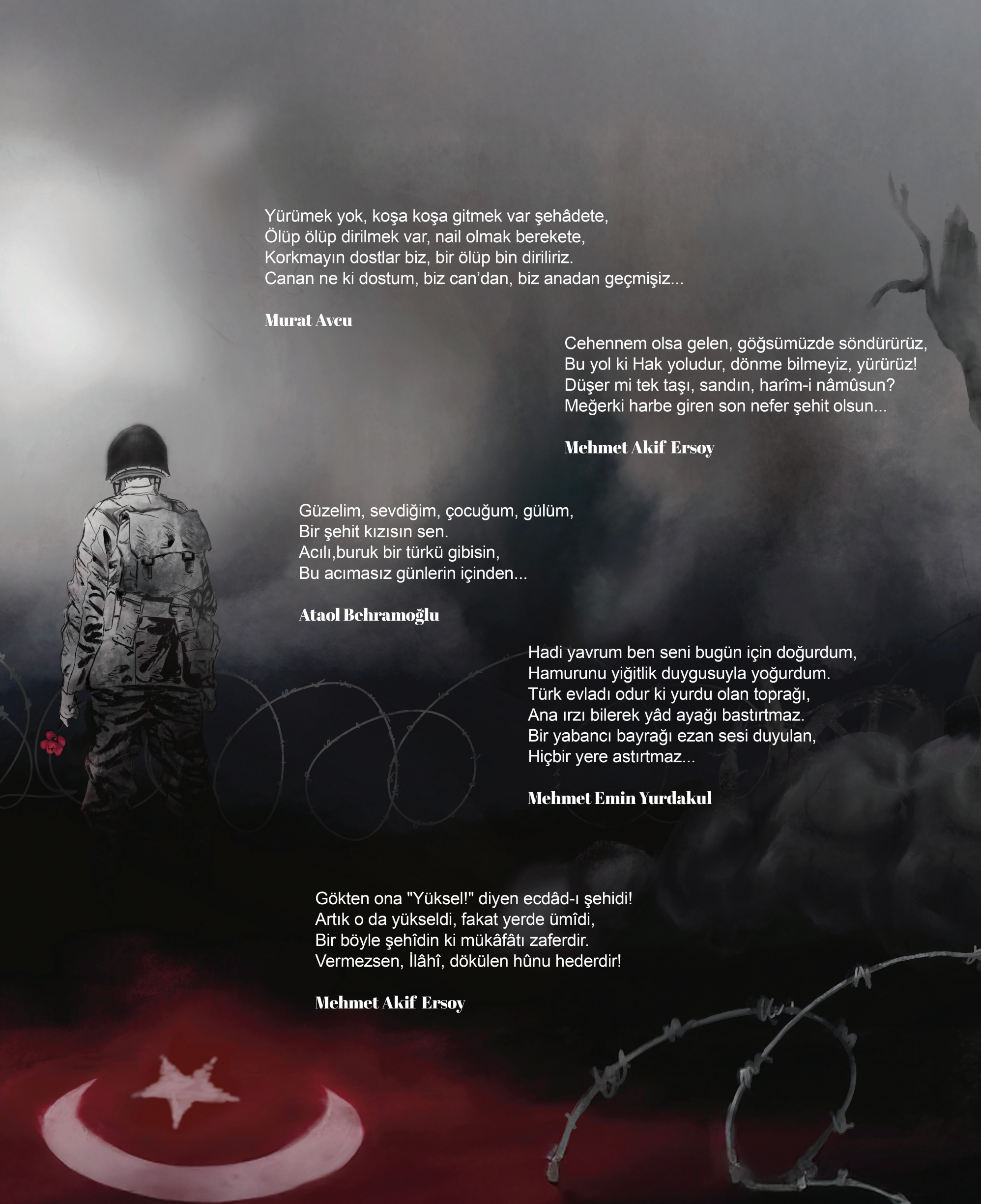
Ataol Behramoğlu

Hadi yavrum ben seni bugün için doğurdum,
Hamurunu yiğitlik duygusuyla yoğurdum.
Türk evladı odur ki yurdu olan toprağı,
Ana ırzı bilerek yâd ayağı bastırtmaz.
Bir yabancı bayrağı ezan sesi duyulan,
Hiçbir yere astırtmaz...

Mehmet Emin Yurdakul

Gökten ona "Yüksel!" diyen ecdâd-ı şehidi!
Artık o da yükseldi, fakat yerde ümîdi,
Bir böyle şehîdin ki mükâfâtı zaferdir.
Vermezsen, İlâhî, dökülen hûnu hederdir!

Mehmet Akif Ersoy

Kadim Mirasın İzinde

Selçuklu Belediyesi, birçok kültürel projeye öncülük etmiş ve bu projeleri desteklemiştir. Bugün, Selçuklu'yu konu alan dönem dizileri büyük ilgi görmekte, Selçuklu Devleti'ne dair yayınlar ise başvuru kaynağı olarak kabul edilmektedir. Selçuklu Belediyesi, yıllardır Türkiye Cumhuriyeti'nin en önemli kültürel projelerinin şekillendiricisidir. Belediyenin öncülüğünde gerçekleştirilen bu projeler, tarihimize ışık tutarak gelecekte yapılacak çalışmalar için sağlam bir zemin oluşturmuş ve değerli eserlerin ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır.

ARİFE SALMAN

Aya Elenia Müzesi: Sille'nin Kültür Hafızası

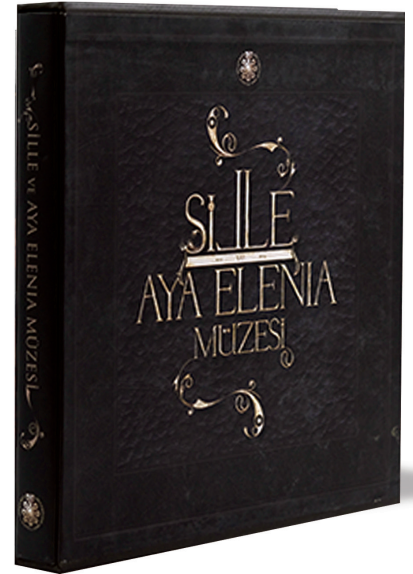
Konya'nın en eski yerleşim yerlerinden biri olan Sille, binlerce yıllık tarihi boyunca farklı inançların, kültürlerin ve toplumların bir arada yaşadığı nadir Anadolu coğrafyalarından biri olarak dikkat çekiyor. Tarih boyunca Müslüman ve gayrimüslim toplumların aynı sokakları, aynı su kaynaklarını ve aynı yaşam alanlarını paylaştığı Sille, Anadolu'nun hoşgörü geleneğini somut biçimde yansıtan ender yerleşimlerden biri olma özelliğini taşıyor.

Bu çok katmanlı kültürel mirasın günümüze aktarılmasında önemli bir rol üstlenen Aya Elenia Müzesi, Selçuklu Belediyesi'nin kültür dünyamıza kazandırdığı nitelikli çalışmalardan biri olarak öne çıkıyor. Müze, özellikle Sille'de yaşamış gayrimüslim toplumların sosyal yaşamı, inanç pratikleri ve gündelik hayata dair izlerini görünür kılarak, bölgenin tarihsel dokusunu bütüncül bir bakışla ele alıyor.

Aya Elenia Müzesi'nde sergilenen eserler; ibadet kültüründen gündelik yaşama, el sanatlarından mimarî detaylara kadar uzanan geniş bir yelpazede Sille'nin çok kültürlü yapısını belgeleyen önemli veriler sunuyor. Ziyaretçiler, bu eserler aracılığıyla yalnızca geçmişe ait nesnelerle değil, aynı zamanda yüzyıllar boyunca şekillenmiş bir birlikte yaşama kültürüyle de buluşuyor.

Selçuklu Belediyesinin titiz araştırma ve

kürasyon çalışmalarıyla hazırlanan bu kaynak, Aya Elenia Müzesi'ni tarihsel bir yapı olmanın ötesinde, kültürel hafızayı taşıyan bir anlatı alanı olarak ele alıyor. Eser, geçmişin izlerini çağdaş bir bakışla yorumlayarak, Sille'nin çok katmanlı tarihini kalıcı bir belleğe dönüştürüyor. Sille'nin hoşgörü iklimini, Anadolu'nun çok kültürlü mirasını ve yüzyıllar boyunca şekillenen ortak yaşam deneyimini sayfalara taşıyan çalışma, okuyucuyu Aya Elenia Müzesi'nde kurulan anlatının derinliklerine davet ediyor. Böylece müzede hissedilen kültürel zenginlik, kitap aracılığıyla mekânın ötesine taşınarak yeniden anlam kazanıyor.

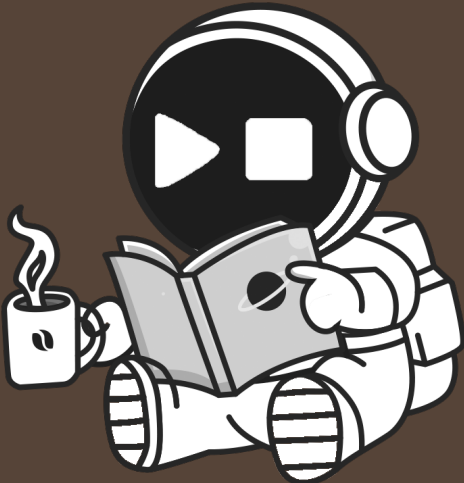

Yapım: Selçuklu Belediyesi
Yapım Yılı: 2023
Cilt sayısı: 1

Olasılıksız: Tesadüf mü, Kader mi?

*Adam Fawer,
Olasılıksız
romanında küçük
ihtimallerin insan
hayatını nasıl kökten
değiştirebileceğini
çarpıcı bir kurgu ve
güçlü karakterler
üzerinden
sorguluyor.*

ASUDE YILMAZ

Tesadüflere inanır mısınız? Adam Fawer, bu soruyu yalnızca sormakla kalmıyor, okuru bilimsel gerçekler ve çarpıcı kurgusuyla cevap aramaya da zorluyor. Roman, küçük başlangıç farklarının -iki saniyelik bir gecikme ya da erkenlik gibi- insan hayatında ne denli büyük sonuçlar doğurabileceği fikrinden yola çıkıyor. *Bilimde “kaos teorisi” olarak bilinen bu yaklaşım, hikâyenin temel omurgasını oluştururken, okur da olayları kendi yaşamıyla kıyaslamadan edemiyor.*

2005 yılında yayımlanan ve yazarın ilk romanı olmasına rağmen büyük yankı uyandıran eser, bilim, felsefe, aksiyon ve macerayı dengeli bir biçimde bir araya getiriyor. Adam Fawer, istatistik, olasılık hesapları ve bilimsel teorileri, sürükleyici bir anlatımla harmanlayarak hem zihni hem de duyguları harekete geçiren bir dünya kuruyor. *Aradan yıllar geçmesine rağmen romanın hâlâ ilgi görmesi, bu çok katmanlı yapısının en güçlü göstergesi.*

Romanın merkezinde, istatistik bölümünden mezun olan ve olağanüstü olasılık hesapları yapabilen David Caine bulunuyor. Akademik kariyeri parlak olsa da epilepsi hastalığı ve kumar tutkusunu, hayatını giderek çıkmaza sürüklüyor. Ders vermeyi sevmesine rağmen sağlık sorunları nedeniyle üniversiteden

uzaklaşan David, matematiksel yeteneğini kumar masalarında kullanmaya başlıyor. *Kazandığı kadar kaybettiği de olan bu yaşam, borçların artması ve nöbetlerin sıklaşmasıyla daha da karanlık bir hâl alıyor.*

Hayatının kontrolünü tamamen kaybettiğini hissettiği bir dönemde, doktorunun önerdiği deneysel bir ilacı kabul eden David’in yaşamı beklenmedik şekilde değişiyor. İlaç, ne epilepsi nöbetlerini azaltıyor ne de olası

yan etkileri ortaya çıkarıyor; bunun yerine David, geleceği sezebildiğini fark ediyor. Olasılık hesaplarıyla birleşen bu yetenek, onu sıradan bir insandan son derece tehlikeli ve değerli bir figüre dönüştürüyor. Kısa sürede bilim insanlarıyla devletlerin ilgisini üzerine çeken David, kendini hem soluk kesen bir kovalamacanın hem de vicdanını zorlayan ahlaki soruların içinde buluyor.

Adam Fawer, bu romanıyla yalnızca nefes kesici bir gerilim sunmuyor; aynı zamanda kader, tesadüf ve özgür irade kavramlarını da derinlemesine tartışmaya açıyor. Okuru bilimsel teorilerle düşündüren, karakterlerin iç dünyasıyla duygulandıran bu eser, tesadüf sandığımız pek çok anın aslında ne kadar belirleyici olabileceğini hatırlatıyor. *Henüz bu romanla tanışmamış olanlar içinse, hem zihinsel hem de edebi açıdan güçlü bir okuma vaat ediyor.*

Perdenin Ardındaki İsim Muhsin Ertuğrul

İstanbul'un sesleriyle büyüyen, sahnenin ışığını daha çocuk yaşta kalbinde taşıyan Muhsin Ertuğrul, 1892 yılında dünyaya geldi. Perdenin her açılışında emeği, cesareti ve inancı hissedilen bu büyük sanat insanı; çağdaş Türk tiyatrosunu yalnızca başlatan değil, onu vâd eden ve kökleştiren öncü bir ruh olarak hafızalara kazınmıştır. Eğitim hayatına Tefeyyüz Mektebi'nde başlayan Ertuğrul, Topbaşı Rüştîyesi ve Mercan İdadisi'nde öğrenimini sürdürdü. Henüz çocuk yaşlarda tiyatroya duyduğu ilgi, zamanla bir heves olmaktan çıkıp yaşamının ana eksenine hâline geldi. Okul yıllarında sahneyle kurduğu bağ, onu aktör olmaya yöneltti ve bu karar tüm hayatını şekillendirdi. 1909 yılında Erenköy'deki Burhanettin Tiyatrosu'nda, Arthur Conan Doyle'un Sherlock Holmes uyarlamasında "Bob" rolüyle ilk kez sahneye çıktı. O an, yalnızca bir rol değil, ömür boyu sürecek bir yolculuk başladı. Bu toplulukla birçok oyunda yer aldı; sahne, onun evi oldu. Ancak ailesinin karşı çıkışı, onu baba evinden ayırdı, sanatın peşine düşen genç bir ruh olarak 1911 yılında Paris'e gitti. Orada Comédie Française'in köklü geleneğini, Rus tiyatro topluluklarının oyununu izledi; sahnenin dilini, ritmini ve disiplini öğrendi. 1912'de İstanbul'a döndüğünde artık yalnızca bir oyuncu değil, sahneyi kuran ve yönlendiren bir sanatçıydı. Shakespeare'in Hamlet oyununu sahneye koydu, hem

yönetmen koltuğunda oturdu hem de Hamlet'in iç çatışmasını sahnede canlandırdı. 1913 yılında Bursa'da, İsmail Galip Arcan, Behzad Butak ve Kemal Emin Bara ile birlikte Yeni Turan Temsil Heyeti'ni kurdu. Millet Tiyatrosu adı altında birçok yabancı eseri sahneye taşıdı, perde her açıldığında yeni bir dünya kuruldu. Aynı yıl Şehzadebaşı'nda Ertuğrul Sineması'nı açtı. Burada sinema ile tiyatro iç içe geçti; film gösterimlerinin öncesinde kısa sahne sunumları yer aldı, "Karanlık İçinde Buse ve Fener Bekçileri" gibi oyunlar izleyiciyle buluştu. 1913'ün sonunda, kaderin sert bir dönemeğinde, karıştığı siyasi bir olay nedeniyle sınır dışı edildi ve yeniden Fransa'ya döndü. Paris Konservatuvarı'nın kapıları ona açılmadı, fakat o, tiyatroların loş salonlarında ve sinema stüdyolarında gözlemleyerek öğrendi. Jacques Copeau'nun ve Andre Antoine'ın Odeon Tiyatrosu'ndaki çalışmalarını izledi. Sahnenin ruhunu, sessizlikten ve ışıktan okumayı sürdürdü. İstanbul'a döndüğünde, sahnenin yalnızca oyuncusu değil, kurucusu olma arzusuyla "Ertuğrul Muhsin ve Arkadaşları" topluluğunu kurdu. 1914 yılında temelleri atılan Darülbedayi Osmani adıyla kurulan (ileride İstanbul Şehir Tiyatroları adını alacak olan bu büyük sanat yuvasının) müzik ve tiyatro okulunun kuruluş çalışmalarında Reşat Rıdvan Bey ve Andre Antoine'ın yanında yer aldı; emeğiyle, inancıyla bu yapının harcına katıldı. Aynı yıl açılan

"Tiyatro bir şehrin ocak başıdır. Orada en güzel masallar söylenir, en gerçek sözler duyulur."

sınavla Darülbedayi'ye öğrenci olarak kabul edildi; çok geçmeden yardımcı öğretmenliğe, 1915'te ise devamlı temsil kadrosuna yükseldi. Çeşitli oyunlarda rol aldı. I. Dünya Savaşı'nın gölgesi düşünce Darülbedayi bir okul olmaktan çıkıp bir tiyatro topluluğuna dönüştü. Bu dönemde kurumdan izin alarak Berlin'e giden Muhsin Ertuğrul, tiyatro ve sinemayı yerinde inceleyerek sanat anlayışını derinleştirdi. Berlin'e ilk gidişinde "Karanlıkta Işık" filminde kamera karşısına geçti. İstanbul'a döndüğünde ise sahne yeniden onunla canlandı. Tahsin Nahit'in Bir Çiçek İki Böcek uyarlaması, H. Kistemaekers'ten uyarladığı Uçurum ve Halit Fahri Ozansoy'un Baykuş adlı piyesi peş peşe sahnelendi (1917). Baykuş'ta başrolde yaşlı bir köylüyü oynadı. Henüz yirmi beş yaşındaydı ama sahnede bir ömrün ağırlığını taşıyordu. Kısa süre sonra yeniden Berlin'in yolunu tuttu. Brenaien Düşesi filminde ihtilalci bir subayı canlandırdı. Bu şehirde yalnızca oyuncu değil, yapımcı ve yönetmen olarak da var oldu; kendi adına İstanbul Film adlı şirketi kurdu, Üstat Film'in ortağı ve yönetmeni oldu. Samson, Kara Lale Bayramı ve Şeytana

Tapanlar adlı filmleri çekti.

1918'de İstanbul'a döndüğünde bu kez Edebî Tiyatro Heyeti'ni kurdu. Ramazan ayı boyunca verdikleri temsillerle sahne yeniden ışıkladı. Kısa bir süre Darülbeyaz'da çalışmayı sürdürse de oyun seçimlerindeki görüş ayrılıkları ve yönetimdeki karmaşa onu bu kurumdan ayırdı. Ancak ayrılık, sanattan kopuş değil; yeni yolların, yeni perdelerin habercisiydi.

1921 yılında Muhsin Ertuğrul, Darülbeyaz'a bu kez yönetmen olarak döndü. Sahnenin yalnızca uygulanacak değil, sanatçılar tarafından yönetilecek bir alan olması gerektiğine inanıyordu. Yönetim kurulunun ve kurumun temel birimlerinin sanatçılardan oluşması için girişimlerde bulundu ancak bu idealist duruşu, kısa süre sonra arkadaşlarıyla birlikte kurumdaki uzaklaştırılmasıyla sonuçlandı.

Bu kırılma anında yönünü sinemaya çevirdi. Türkiye'nin ilk özel film şirketi olan Kemal Film'in yerli film yapımına başlamasında etkin rol aldı. 1921-1924 yılları arasında bu şirket adına altı film çekti; kamerayı, bir milletin hafızasına çevirdi. Türkiye'de çektiği ilk film, "İstanbul'da Bir Facia-i Aşk" oldu.

Kemal Film bünyesinde gerçekleştirdiği yapımlar arasında, Türk Kurtuluş Savaşı'nın ilk belgesel filmi kabul edilen Zafer Yolları da yer aldı. Ardından, Halide Edip Adıvar'ın aynı adlı romanından uyarladığı Ateşten Gömlek (1923) ile sinema tarihinde bir eşik aşıldı. Bu film, Kurtuluş Savaşı'nı konu alan ilk sinema eseri olarak tarihe geçti; yalnızca bir film değil, bir direnişin görsel hafızası oldu.

Bu filmde başrolü paylaştığı Neyyire Neyir ile hayatını birleştirdi. Sahne ve kamera, bu kez onun için yalnızca sanatın değil, kaderin de buluşma noktasıydı.

1925 yılında tiyatrosunun kapanmasıyla birlikte Muhsin Ertuğrul, rotasını yeniden sanatın ufkuyla çevirdi ve Sovyetler Birliği'ne gitti. İstanbul'dan Moskova'ya uzanan bu yolculukta, tiyatro çalışmalarına çoktan başlamış olan Nâzım Hikmet'e

katıldı. Onun aracılığıyla sinema dünyasının öncü isimleriyle tanıştı; yeni estetik anlayışlar, yeni anlatım biçimleriyle temas kurdu.

Tamilla (1925), Spartaküs (1926) ve Beş Dakika (1926) filmlerini çekti; her biri, dönemin devrimci sanat arayışlarının izlerini taşıdı. Moskova'da bütün tiyatrolara girme izni alarak sahnenin kalbine ulaştı. Stanislavski'nin disiplinli oyunculuk anlayışıyla, Nemiroviç-Dançenko'nun dramaturjik derinliğiyle, Aleksandır Yakovleviç Tayrov'un deneysel sahne diliyle, Meyerhold'un cesur biçim arayışlarıyla tanıştı. Ayzenştayn'ın sinemasal kurgusu ve Sergey Mihayloviç Tretyakov'un düşünsel yaklaşımıyla iç içe çalıştı. 1927'de Darülbeyaz'ın sanat yönetmeni olarak İstanbul'a dönen Muhsin Ertuğrul, bu kurumu çağdaş bir şehir tiyatrosuna dönüştürdü. Disiplinli çalışma düzeni, turneler, çocuk tiyatrosu, tiyatro meslek okulu ve konservatuvar çalışmalarıyla Türk tiyatrosunun kurumsal yapısını inşa etti. Çocuk tiyatrosunu başlatarak sahneyi geleceğin seyircisiyle buluşturdu. Bu hizmetleri nedeniyle Goethe Madalyası ile ödüllendirildi. Devlet Tiyatroları'nın kuruluşunda belirleyici rol oynayan Ertuğrul, Ankara ve İstanbul'da sahneler açtı, tiyatroyu Anadolu'ya taşıdı. Zaman zaman siyasi baskılar ve idari anlaşmazlıklar nedeniyle görevlerinden ayrılmak zorunda kalsa da sanattan hiçbir zaman kopmadı. Genç kuşak tiyatrocuların yetişmesine öncülük etti, yeni sahneler kurdu, semt ve gezici tiyatrolarla tiyatroyu halkın gündelik yaşamının bir parçası hâline getirdi. Yaşamı boyunca tiyatroyu bir meslekten öte, bir kültür ve uygarlık mücadelesi olarak gören Muhsin Ertuğrul, 23 Nisan 1979'da fahri doktora unvanıyla onurlandırıldı. Sanat yaşamının 70. yılını kutlamak üzere bulunduğu İzmir'de, 29 Nisan 1979'da hayata veda etti. İstanbul Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedilen Ertuğrul, ardında yalnızca oyunlar ve filmler değil; bir anlayış, bir disiplin ve çağdaş Türk tiyatrosunun sarsılmaz temellerini bıraktı.

TAYYİBE DUYGU SAÇAR

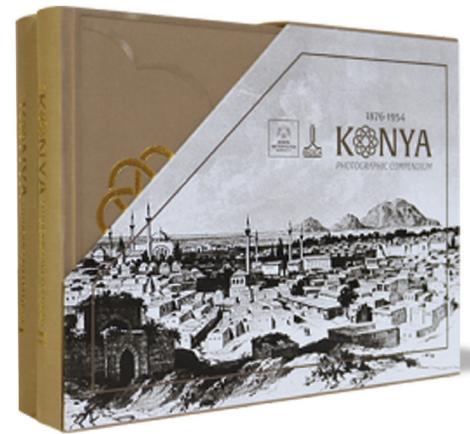
Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş., kültür, sanat ve turizm alanındaki hizmet ve ürünleri halkla buluşturmak amacıyla kurulmuştur. Konya'nın tarihi, kültürel ve manevi mirasını korumayı, tanıtmayı ve bu değerleri ulusal ve uluslararası düzeyde görünür kılmayı hedeflemektedir. Kültür A.Ş., Konya'yı kültür ve sanatın önemli merkezlerinden biri hâline getirme vizyonuyla hem yurt içinde hem de yurt dışında tanıtım faaliyetlerine aralıksız devam etmektedir.

DİLEK GÜN

1876-1954 Konya Fotoğrafları Külliyatı

Konya Fotoğrafları Külliyyatı, bir şehrin hafızasını yalnızca yazılı belgelerle değil, görsel tanıklıklar üzerinden de okumak isteyenler için son derece kıymetli bir kaynak. Külliyyat, Konya'nın tarihsel kimliğini şekillendiren mekanları, yapıları ve şehir dokusunu, fotoğrafın belgeleyici gücüyle günümüze taşıyor. Bu külliyyatın en dikkat çekici bölümünü, *Sultan II. Abdülhamid Han'ın büyük bir öngörü ve titizlikle oluşturduğu Yıldız Arşivi'nde yer alan fotoğraflar oluşturuyor*. XIX. yüzyıla ait bu kareler, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Konya'nın sosyal ve mimarî görünümünü ayrıntılı biçimde gözler önüne seriyor. Fotoğraflar, yalnızca estetik birer görüntü olmanın ötesinde, dönemin şehircilik anlayışı, yapı teknikleri ve mekânsal düzeni hakkında da önemli ipuçları barındırıyor. Yıldız Koleksiyonu'ndaki bu nadide fotoğraflar sayesinde, Türkiye Selçuklu Devleti'ne başkentlik yapmış Konya'nın en önemli anıt yapıları, bugün artık değişmiş ya da kaybolmuş ayrıntılarıyla daha sağlam ve bütünlüklü halleriyle izlenebiliyor. *Camiler, medreseler, türbeler ve sur kalıntıları; zamanın henüz yıpratmadığı yüzleriyle okuyucunun*

karşısına çıkıyor. Bu yönüyle eser, mimarlık tarihi ve sanat tarihi açısından da önemli bir görsel arşiv niteliği taşıyor. Konya Fotoğrafları Külliyyatı, araştırmacılar, akademisyenler ve şehir tarihine ilgi duyan okurlar kadar, Konya'nın kültürel mirasını derinlemesine tanımak isteyen herkes için vazgeçilmez bir başvuru kitabı olma özelliği taşıyor. Geçmişle bugün arasında güçlü bir bağ kuran bu çalışma, Konya'nın tarihsel sürekliliğini fotoğrafın sessiz ama etkili diliyle anlatıyor.

Yayınevi: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş.
Yayınları
Yapım Yılı: 2024
Cilt sayısı: 2

BU YAĞMUR

Necip Fazıl KISAKÜREK

Bu yağmur, delilik vehminden üstün,
Karanlık, kovulmaz düşüncelerden.
Cinlerin beynimde yaptığı düğün,
Sulardan, seslerden ve gecelerden...

Dur Leyla Türküsü

*Sevda değil midir
yüreğin en derin
yerinde sevgiliye
ulaşma kaygısını,
arzusunu, özlemini
taşıyan...
Gönül; her nefeste,
her bakışta, her
hatırada sevgiliyi
düşünerek
güzelleşir.
Tıpkı Dur Leyla
türküsiinde olduğu
gibi, aşk bazen bir
feryat olur, bazen
sabır isteyen bir
bekleyiş...*

HÜSNE Y. KARASAN

Gönül, her nefeste, her bakışta, her hatıradaki sevgiliyi düşünerek güzelleşir. Öyle bir türkü ki, insanın yüreğine dokunan o ince sızıyı sessizce uyandırır; ezgisi, sanki bir mendilin köşesine işlenmiş eski bir hatıra gibi insanın içinde derinlerde titreşir. Hem vuslatın umudunu hem de kavuşamamanın derin yarasını aynı anda taşır. Seven insan, sevdiğinin adını söylerken bile içten içe kanar çünkü adı hatıradır, hatıra da ayrılığın en keskin yüzüdür. Türkü boyunca yankılanan bu isim, hem yaradır hem merhem, hem ağıttır hem umut. Seven, her “Leyla” dediğinde biraz daha incilir, biraz daha derinleşir. Kalbindeki sızı çoğalır ama yine de bu isimden vazgeçmez çünkü sevda, acının içinden doğan bir ışıktır.

Ayrılık bazen bir sesin susuşunda, bazen bir kapının kapanışında başlar fakat en çok da insanın kendi içine döndüğü o sessizlikte büyür. İnsanı en çok yaralayan, gidenin ayak sesleri değil, geride kalan boşluğun uğultusudur. Kavuşamama, kaderin ince bir çizgiyle ayırdığı iki kalbin yıllar boyunca birbirine dokunamadan attığı ritimdir; her vuruşta biraz daha eksilen, biraz daha çoğalan bir sızı...
Türkünün ezgisi, kalbin üzerine çöken bir gece gibi ağır ama bir o kadar da büyüldür. Dinledikçe insan kendi içindeki acıları, hüznü, özlemi, kavuşamamayı, kaybı, saklı sevdayı ve söyleyemediği duaları hatırlar.
Gönül bir umman olmuş, sevdanın genişliği kadar hüznle doludur. Küçücük bir umut ışığı var gibi görünse de dalgaların altında saklanmış yılların acısı durur. “Umudum sendedir” diyen yürek, tüm varlığını bir kişiye teslim etmiş, başka hiçbir limana yanaşmayı düşünmeyen bir gemiye dönüşmüştür. Sevda, artık geri dönülmez bir yolculuktur.
“Dur Leyla” diye haykırış, sevgiliye değil, kaderin akışına söylenmiş gibidir. Yürek yorgundur, hem koşmak ister Leyla’ya hem de durup acısına yaslanmak. Sevda bazen dokunulamayan bir hayalin, avuçlara

Asık: Bir Sevdanın Feryadı

siğmayan bir gölgenin peşinden koşmaktır. “Bana gel diyorsun, nasıl geleyim?” sözü, yalnızca coğrafyanın değil, talih denen görünmez duvarların hikâyesidir. Dağlar sadece taş-toprak değildir; araya giren kederin, zamanın, imkânsızlığın ve alın yazısının temsilidir. Yollar kapanmış, kader dizilmiş, ayrılık iki gönül arasına hudutlar çizmiştir. Seven, sevdiğine ulaşmak için bir ömür yürümeye, koşmaya razıdır ama kaderin sert yüzü geçit vermez. Belki kar da kış da sevgiliye ulaşamamanın, özlemin, onu kaybetmiş olmanın ve bunu bir daha değiştirmenin mümkün olmadığını anlatır.

Sanki gönlün en kırılgan yerine elini korkusuzca uzatıp oradaki kırılganlığı okşar, hüzne rağmen umut taşıyan yanlarımızı uyandırır. Dinleyen, bir anlığına kendi Leyla’sına, kendi kaybına, kendi duasına döner... Ve türkü, kalpte hem geçmişin külüne götürüp bir yarayı kanatır hem de sonsuzluğun ışığına götüren o yaraya merhem olur.

Hüzün, gecenin koynunda ağır ağır çöker yüreğe, karanlıkta yankılanan bir ismin gölgesi bile kalbi ürpertmeye yeter. Özlem ise insanın içindeki en diri acıdır. Ne geçer ne azalır, sadece şekil değiştirir; bazen bir şarkıda ağlar, bazen bir rüzgârın esintisinde titrer, bazen de bir hayalin ucunda sessizce bekler. Ve

bütün bu duygular bir araya geldiğinde, insan ruhu görünmez bir çatlaktan süzülen ışık misali hem kırılır hem parlar. Çünkü sevdiğine kavuşamamak, bazen sevmekten daha derin bir imtihandır; insan, gelmeyecek bir adımı bekleyerek büyür, dönmeyecek bir yüzü özleyerek olgunlaşır. Kalp, ne vazgeçebilir ne de tamamen tutunabilir, iki uçurumun arasında ince bir sızıyla asılı kalır ama yine de sever, yine de bekler, yine de umut eder... Çünkü bazı duygular sadece yaşanır, anlatılmaya kalkınca bile kalbin içindeki yangının ancak külünü verebilir. Ve özünde can Leyla’dan Mevlâ’ya Uzanan Sonsuz Aşktır. Çünkü Leyla, aslında Mevlâ’ya giden yolun gölgesidir. İnsan, önce bir yüzde, bir seste, bir bakışta kendini bulur, gönül bir kulun adıyla yanmaya başlar. Fakat sevda büyüdüğü, ateş derinleştikçe, seven kişi anlar ki o yanan, bir insandan çok Yaradan’ın dokunduğu yerdir. Leyla’nın güzelliği, Mevlâ’nın cemaline açılan bir pencere

olur; ayrılığın acısı ise kulun kendi içindeki sonsuzluğa yolculuğudur. Dağların yol vermemesi, karların kapanması, yılların kışa dönmesi... Hepsi gönlü dünyadan çözüp hakikate bağlayan ilahi bir terbiyedir.

Sonunda yürek idrak eder ki Leyla bir vesiledir, gerçek kavuşma Mevlâ’yadır. Bu yüzden türkü her ne kadar ayrılıkla inlese de, altında sonsuzluğa çağıran bir aşkın nağmesi saklıdır.

*Aşık, Leyla’ya “dur”
derken aslında
zamana seslenir,
kavuşmayı erteleyen
kaderle konuşur.
Türküünün her
dizesinde özlem
ağırlaşır, yürek yanar
ama umut tükenmez.
Çünkü sevda,
kavuşamasa da gönlü
diri tutan, acıyla bile
insanı olgunlaştıran
en derin bağıdır...*

*Arabesk sinemanın
yıllarca tekrar
eden acı, kader ve
tesadüf anlatılarını
absürt bir aynayla
seyirciye gösteren
Arabesk, Türk
sinemasında
yalnızca bir türle
değil, bir dönemle
de vedalaşan nadir
filmlerden biri
olarak öne çıkıyor.*

DİLAN ÇETİNKAYA

Türk sinemasında 1960'lı yılların ikinci yarısında ivme kazanan, 1970'lerde ise üretimi neredeyse bütünüyle kuşatan arabesk furyası, ilk aşamada gecekondu bölgelerinde yaşayan yoksul kesimi etkisi altına almış, kısa sürede toplumun geneline yayılarak sinemaya kendine özgü bir anlatı dili kazandırmıştır. Arabesk filmlerin ortaya çıkışında, Cumhuriyet sonrası dönemde halkın şarkılarla örülü ve isyankâr bir ruha sahip Mısır filmlerine duyduğu ilginin belirleyici bir etkisi olduğu görülür. Ancak arabesk sinema, pek çok kültürel akımda olduğu gibi bir anda doğmuş bir olgu değildir, temelinde sosyoekonomik eşitsizlikler ve bu eşitsizliklerin yarattığı derin bir adaletsizlik duygusu yatar.

Arabesk sinema denildiğinde Orhan Gencebay, Ferdi Tayfur, İbrahim Tatlıses ve Müslüm Gürses gibi isimler ilk akla gelen figürlerdir. Bu filmler çoğunlukla sanatçıların seslendirdiği şarkılar etrafında şekillenir; senaryolar, şarkı sözleriyle paralel ilerleyen trajik aşk hikâyeleri üzerine kurulur. Erkek ile kadın arasındaki sınıfsal uçurum, türün temel çatışma alanıdır. Fakir olduğu için sevdiğine kavuşamayan genç adam, sert baba figürü, acımasız kötü

karakterler, gazinolarda kesişen hayatlar ve büyük şehir umudu, arabesk sinemanın vazgeçilmez anlatı öğeleri hâline gelir. Bu ortak motifler, arabesk filmleri birbirine bağlayan özel bir "kimya" yaratmış ve türün yaklaşık on yıl gibi kısa bir sürede kökleşmesini sağlamıştır. Seyircinin hızla karşılık verdiği bu sinema dili, halkın perdede görmek istediği duygusal boşalmı karşılamış; arabesk filmler, bir anlamda toplumsal bir deşarj alanına dönüşmüştür. Ne var ki 1980'lerin sonlarına gelindiğinde, isyankâr ton giderek kadercı bir kabullenişe evrilmiş; tür, kendini tekrar eden yapısıyla ve sinema sanatını geri plana iten aşırı duygusallığıyla etkisini yitirmeye başlamıştır.

Türk sinemasının yeni arayışlara yöneldiği bu dönemde, usta yönetmen Ertem Eğilmez, Arabesk filmiyle izleyicinin karşısına çıkar. Film, arabesk sinemanın tüm klişelerini bilinçli bir aşırılıkla harmanlayıp hicvederken, yüzeyde sunduğu kahkahanın ardında güçlü bir mesaj taşır. Arabesk kültürünün Türk sinemasındaki yolculuğu artık tamamlanmıştır. Seyirci bu çağrıya, filmi gişe rekoruna taşıyarak karşılık verir ve sinemamız yeni bir dönemin eşiğine gelir. Bu yönüyle Arabesk, yalnızca bir komedi

Acının Sineması: Arabesk

değil, Türk sinema tarihinde simgesel bir kırılma noktasıdır.

Film, ağa kızı Müjde ile yanaşma oğlu Şener'in bir çınar ağacının altında sarılmasıyla açılır. Abartılı bir dış ses, izleyiciye "çok büyük bir aşk hikâyesi" vaat eder, böylece filmin ironik dili daha ilk saniyede kendini ele verir. Baştan sona absürtlüğün hâkim olduğu anlatı, arabesk sinemanın tüm motiflerini bilinçli bir fazlalıkla kullanır. Köyden İstanbul'a uzanan bu yolculukta, büyük şehir yine kaçışın ve kurtuluşun sembolüdür. Tecavüzler, hapishaneler, gazinolar, körlükler ve tesadüfler ardı ardına gelirken, seyirci olayların hızına yetişmeye çalışır, aynı anda bu anlatının "saçmalığıyla" yüzleşir. Ertem Eğilmez'in bu bilinçli olay bombardımanı ile hedeflediği duygu da tam olarak budur. Arabesk filmlerin senaryo düzeyindeki zayıflığını komediye dönüştüren yönetmen, bu anlatıların dramatik değil, aslında absürt bir komedi diliyle anlam kazandığını gösterir. Arabesk, bu yönüyle yalnızca Türk sinemasının en başarılı absürt filmlerinden biri değil, aynı zamanda türün kendi kendine tuttuğu bir aynadır. Arabesk

kültürünün isyandan kaderciliğe evrilen ruh hâli, filmin anlatısında açık biçimde hissedilir. Ertem Eğilmez'in bir röportajında dile getirdiği üzere, filmi on yıl önce çekmiş olsaydı büyük tepki görecekti. Bu ifade, Arabesk'in zamanlamasının ne denli isabetli olduğunu gösterir. 1970'ler ve 80'ler boyunca toplumun yaşadığı buhranlı atmosferin bir yansıması olan arabesk sinema, biçimsel anlamda yenilik getirmese de seyircinin duygusal ihtiyacını karşılamıştır. Ancak sinemanın niteliksel bir dönüşüme girdiği 1980'lerin sonunda, bu tekrar döngüsünden çıkılması kaçınılmaz hâle gelmiştir. Bu bağlamda Arabesk, yalnızca bir veda değil, Türk sineması için yeni bir yön arayışının da habercisidir. Müzikal kimliği sınırlı, ancak anlatısını şarkılarla taşıyan arabesk filmler gibi Arabesk de müzik üzerinden ilerler. Atilla Özdemiroğlu'nun bestelediği şarkılar, alaycı tonuna rağmen hâlâ canlılığını korur. Filmdeki müzikal sekanslar, arabesk kültürün dış etkilerle kurduğu ilişkiyi de hicveder. Müjde ve Şener'in Hint kostümleriyle şarkı söylediği sahnenin ardından gelen batılı deniz fantezisi,

Türk sinemasının doğu ile batı arasında sıkışmış estetik arayışına kısa ama etkili bir gönderme niteliğindedir. Eleştirel kimliğinin yanı sıra Arabesk, Türk sinemasının en eğlenceli filmlerinden biri olarak da öne çıkar. Gani Müjde'nin senaryosuyla hayat bulan filmde Şener Şen ve Müjde Ar uyumu dikkat çekerken, Uğur Yücel'in canlandırdığı "Gazinocular Kralı" karakteri unutulmazlar arasına girer. Özellikle karakterin sahnedeki çekildiği o sessiz yürüyüş anı, filmin mizahının ardındaki dramatik derinliği güçlü biçimde hissettirir. Hababam Sınıfı'ndan Süt Kardeşler'e uzanan geniş filmografisiyle Türk sinemasına damga vuran Ertem Eğilmez'in son filmi olan Arabesk, aynı zamanda yönetmenin seyirciyle vedasıdır. 1988 yılında yılın en çok izlenen filmi olan Arabesk, bu unvanını sekiz yıl sonra yine Şener Şen'in başrolünde olduğu Eşkiya'ya devreder. Her iki filmin de seyircide karşılık bulan yenilikçi ruhu, bugün nadiren rastlanan bir sinema-seyirci uyumunun en çarpıcı örneklerinden biri olarak hafızalarda yerini alır.

OCAK AYI

KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ

JOURNAL ETKİNLİĞİ

(Yeni Yıl Hedeflerine Yolculuk)

15 OCAK
PERŞEMBE
SAAT **17.30**

ÖZŞEFKAT

(Kendimize İyi Gelmeyi Birlikte Öğreniyoruz)

16 OCAK
CUMA
SAAT **20.30**

RETRO MÜZİK DİNLETİSİ

(Konser)

17 OCAK
CUMARTESİ
SAAT **20.00**

KÜFECİ

(Tiyatro Oyunu)

18 OCAK
PAZAR
SAAT **20.30**

ÇAĞDAŞ SANATA DAMGASINI VURMUŞ RESSAMLAR SERİSİ

(Uygulamalı Resim Workshop)

21 OCAK
ÇARŞAMBA
SAAT **19.00**

PİNOKYO GEPETTO'NUN MUTLULUĞU

(Çocuk Oyunu)

23 OCAK
CUMA
SAAT **16.00**

PANTOMİM GÖSTERİSİ

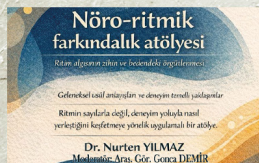
(Çocuk Oyunu)

25 OCAK
PAZAR
SAAT **17.00**

ANADOLU ROCK COVER: TÜRKÜLER

26 OCAK
PAZARTESİ
SAAT **20.00**

RİTMOTERAPİDE BİLİŞSEL YAKLAŞIMLAR: NÖRO-RİTMİK FARKINDALIK

Öğr. Gör. Dr. Nurten YILMAZ

31 OCAK
CUMARTESİ
SAAT **20.00**

Astro Sahne
Sanatları

0 (332) 408 24 55

#sanatsahnedesahneastroda